

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства енергетики
України

_____ № _____

ПОЛОЖЕННЯ про Державну воєнізовану гірничорятувальну службу у вугільній промисловості України

I. Загальні положення

1. Державна воєнізована гірничорятувальна служба у вугільній промисловості України (далі – ДВГРС) – державна спеціалізована (воєнізована) аварійно-рятувальна служба, яка здійснює в установленому порядку постійне та обов’язкове аварійно-рятувальне обслуговування суб’єктів господарювання (гірничих підприємств) незалежно від форм власності в період їх будівництва, реконструкції, експлуатації, ліквідації або консервації, на яких існує небезпека виникнення надзвичайних ситуацій.

2. ДВГРС підпорядкована Міністерству енергетики України (далі – Уповноважений орган управління).

ДВГРС діє на принципах єдиначальності, централізації управління та статутної дисципліни основних працівників.

II. Основні завдання та функції ДВГРС

1. На ДВГРС як на аварійно-рятувальну службу покладається виконання таких завдань:

аварійно-рятувальне обслуговування на договірній основі суб'єктів господарювання (гірничих підприємств), на яких існує небезпека виникнення надзвичайних ситуацій;

подання суб'єктам господарювання (гірничим підприємствам) пропозицій щодо поліпшення протиаварійного стану та усунення виявлених порушень технічних та організаційних заходів системи протиаварійного захисту, а також вимог щодо дотримання техногенної безпеки;

невідкладне інформування керівників суб'єктів господарювання (гірничих підприємств), які експлуатують об'єкти підвищеної небезпеки про виявлення порушень вимог пожежної і техногенної безпеки та недоліків системи протиаварійного захисту, що несуть загрози виникнення надзвичайної ситуації на об'єкті суб'єкта господарювання (гірничому підприємстві), а також подання рекомендацій щодо зменшення ризиків їх виникнення;

проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у разі їх виникнення;

виконання робіт із запобігання виникненню та мінімізації наслідків надзвичайних ситуацій;

захист навколишнього природного середовища та локалізація зони впливу шкідливих і небезпечних факторів, що виникають під час аварій та катастроф;

забезпечення готовності своїх органів управління, сил і засобів до дій за призначенням;

пошук і рятування людей на уражених об'єктах і територіях, надання у можливих межах невідкладної, у тому числі медичної, допомоги особам, які перебувають у небезпечному для життя й здоров'я невідкладному стані, на місці події та під час евакуації до закладів охорони здоров'я;

ліквідація особливо небезпечних проявів надзвичайних ситуацій в умовах екстремальних температур, задимленості, загазованості, загрози вибухів, обвалів, зсувів, затоплень та інших небезпечних проявів;

контроль за готовністю об'єктів і територій, що обслуговуються ДВГРС, до проведення робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» забезпечення роботи з питань запобігання та виявлення корупції;

забезпечення регулярної оцінки корупційних ризиків діяльності та здійснення відповідних антикорупційних заходів.

2. Основними функціями ДВГРС відповідно до покладених на неї завдань є:

участь у розробленні та впровадженні державних і галузевих програм з питань розвитку гірничорятувальної справи, діяльності ДВГРС, попередження та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

участь у розробленні нормативно-правових актів з питань діяльності ДВГРС, попередження та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у вугільній галузі;

участь у розробленні та погодженні планів локалізації і ліквідації аварій на об'єктах і територіях суб'єктів господарювання (гірничих підприємствах), що обслуговуються ДВГРС;

організація ремонту та технічного обслуговування аварійно-рятувальних засобів, розроблення та виробництво їх окремих зразків;

участь у підготовці працівників суб'єктів господарювання (гірничих підприємств), що обслуговуються ДВГРС до дій в умовах надзвичайних ситуацій;

участь в роботі комісій з прийому до експлуатації нових об'єктів на гірничих підприємствах (діючих шахтах), які потребують аварійно-рятувального обслуговування;

участь в підготовці рішень з питань створення, розміщення, визначення обсягів матеріальних резервів для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

3. ДВГРС відповідно до покладених на неї завдань та функцій: забезпечує готовність своїх органів управління, сил і засобів до дій за призначенням; здійснює роботи із запобігання виникненню та мінімізації наслідків надзвичайних ситуацій, аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи, роботи з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

4. До аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, що здійснюються підрозділами ДВГРС належать:

організація та управління аварійно-рятувальними та іншими невідкладними роботами;

розвідка районів, зон, ділянок, об'єктів проведення робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;

визначення та локалізація зони надзвичайної ситуації;

прогнозування зони можливого поширення надзвичайної ситуації та масштабів можливих наслідків;

ліквідація або мінімізація впливу небезпечних чинників, які виникли внаслідок надзвичайної ситуації (гасіння ендегенних та екзогенних пожеж, ліквідація наслідків вибухів, раптових викидів вугілля і газу, проривів води і затоплень, гірничих ударів, обвалень гірничих порід та інших аварій і аварійних ситуацій в гірничих виробках шахт та в надшахтних будівлях і спорудах, на збагачувальних та брикетних фабриках) на об'єктах і територіях суб'єктів господарювання (гірничих підприємств), що обслуговуються ДВГРС, у тому числі в умовах екстремальних температур, задимленості, загазованості, загрози вибухів, обвалів, зсувів, затоплень, інших небезпечних проявів;

пошук та рятування постраждалих, надання їм невідкладної медичної допомоги і транспортування до закладів охорони здоров'я;

евакуація або відселення постраждалих;

проведення інших робіт та заходів залежно від характеру та виду надзвичайної ситуації.

5. Дії підрозділів ДВГРС під час виконання аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт регламентуються статутом ДВГРС з організації і ведення гірничорятувальних робіт, затвердженим Уповноваженим органом управління та іншими нормативними документами щодо дій у надзвичайних ситуаціях, які затверджуються відповідними центральними органами виконавчої влади.

6. До робіт із запобігання виникненню та мінімізації наслідків надзвичайних ситуацій, що здійснюються підрозділами ДВГРС належать:

профілактичне обстеження та перевірка об'єктів і територій суб'єктів господарювання (гірничих підприємств), що обслуговуються ДВГРС щодо дотримання вимог пожежної і техногенної безпеки, визначення стану їх протиаварійного захисту та готовності до проведення робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

участь у розробленні та погодженні планів локалізації і ліквідації аварій на об'єктах і територіях суб'єктів господарювання (гірничих підприємств), що обслуговуються ДВГРС і контроль за їх відповідністю фактичному становищу;

викопання депресійних, газових та теплових зйомок;

відбір проб та аналіз складу повітря й рівень запилення виробок та приміщень;

розгляд сценарію розвитку можливих надзвичайних ситуацій та небезпечних подій на об'єктах і територіях суб'єктів господарювання (гірничих підприємств), що обслуговуються ДВГРС;

участь в навчанні та тренуванні членів допоміжних добровільних гірничорятувальних команд до дій в умовах надзвичайних ситуацій;

участь в навчанні та тренуванні працівників суб'єктів господарювання (гірничих підприємств), що обслуговуються ДВГРС з метою вжиття відповідних дій та дотримання правил поведінки, необхідних у разі виникнення надзвичайних ситуацій та небезпечних подій, відпрацювання дій щодо їх ліквідації та рятування людей;

навчання посадових осіб суб'єктів господарювання (гірничих підприємств) правилам проведення робіт із ліквідації аварій;

подання керівникам суб'єктів господарювання (гірничих підприємств) пропозицій та рекомендацій щодо усунення порушень вимог пожежної і техногенної безпеки, що несуть загрози виникнення надзвичайних ситуацій, зменшення їх ризиків та поліпшення системи протиаварійного захисту;

участь у роботі комісій на діючих шахтах з прийому до експлуатації нових об'єктів, виїмкових ділень, очисних вибоїв (у тому числі після повторної нарізки та тривалої зупинки) і підготовчих виробок;

участь у роботі комісій з розслідування причин виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах і територіях суб'єктів господарювання (гірничих підприємств), що обслуговуються ДВГРС;

виконання робіт щодо посилення протиаварійного захисту об'єктів і територій суб'єктів господарювання (гірничих підприємств), що обслуговуються ДВГРС та їх підготовленості до рятування людей і ліквідації аварій;

участь у підготовці рішень з питань створення, розміщення, визначення обсягів матеріальних резервів суб'єктів господарювання (гірничих підприємств) для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

7. Дії професійних гірничорятувальних підрозділів ДВГРС під час виконання робіт із запобігання виникненню та мінімізації наслідків надзвичайних ситуацій регламентуються відповідними положеннями, які затверджуються наказом Уповноваженого органу управління за погодженням з Державною службою України з надзвичайних ситуацій.

8. Забезпечення готовності своїх органів управління, сил і засобів до дій за призначенням включає:

проведення командно-штабних (штабних), спеціальних, показових, експериментальних та інших навчань і тренувань;

постійне підтримання кваліфікаційних навичок, відповідного фізичного та психологічного рівня підготовки основних працівників;

проведення професійної підготовки, яка включає попередню підготовку, спеціальну підготовку, а також підвищення кваліфікації основних працівників ДВГРС;

проведення спеціальних тренувань та професійного відбору основних працівників;

організація ремонту та технічного обслуговування аварійно-рятувальних засобів.

9. Порядок виконання завдань ДВГРС у складі сил цивільного захисту єдиної державної системи цивільного захисту визначено Положенням про єдину державну систему цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 року № 11.

III. Права ДВГРС

1. ДВГРС при виконанні робіт із запобігання виникненню та мінімізації надзвичайних ситуацій має право:

обстежувати з метою профілактики із запобігання виникненню та мінімізації наслідків надзвичайних ситуацій та небезпечних подій об'єкти і території суб'єкта господарювання (гірничих підприємств), що обслуговуються ДВГРС;

подавати керівникам суб'єктів господарювання (гірничих підприємств), що обслуговуються ДВГРС, письмові пропозиції та рекомендації щодо усунення порушень вимог пожежної і техногенної безпеки, що несуть загрози виникнення надзвичайних ситуацій (провітрювання шахт, пилогазового режиму, відхилень від проектів з протипожежного захисту шахт, попередження пожеж від самозаймання вугілля тощо), поліпшення системи протиаварійного захисту та підвищення готовності до рятування людей, ліквідації надзвичайних ситуацій, а також здійснювати моніторинг їх виконання;

скасовувати власні погодження планів ліквідації аварій, у цілому або їх окремі позиції в разі їх невідповідності фактичному становищу на об'єкті і території суб'єкта господарювання (гірничому підприємстві), що обслуговується ДВГРС або неможливості виконання їх оперативної частини;

вносити пропозиції керівникам суб'єктів господарювання (гірничих підприємств), що обслуговуються ДВГРС, про вжиття заходів впливу до

працівників та посадових осіб, які систематично порушують вимоги нормативно-правових актів;

вносити пропозиції керівникам суб'єктів господарювання (гірничих підприємств), що обслуговуються ДВГРС щодо тимчасового припинення виконання робіт та/або експлуатації машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки при наявній загрозі життю та здоров'ю людей або виникнення надзвичайної ситуації;

брати участь у роботі комісій на діючих шахтах з прийому до експлуатації нових об'єктів, виїмкових діляниць, очисних вибоїв (у тому числі після повторної нарізки та тривалої зупинки) і підготовчих виробок;

брати участь у роботі комісій з розслідування причин виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах і територіях суб'єктів господарювання (гірничих підприємств), що обслуговуються ДВГРС.

2. ДВГРС під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт має право:

безперешкодного доступу на об'єкти і території суб'єктів господарювання (гірничого підприємства), що обслуговуються ДВГРС в порядку, передбаченому чинним законодавством;

вимагати від усіх осіб, які перебувають в зоні надзвичайної ситуації, додержання правил, запроваджених встановленими заходами безпеки;

використовувати на договірних умовах засоби зв'язку, транспорту та інші матеріально-технічні ресурси суб'єктів господарювання (гірничих підприємств), що обслуговуються ДВГРС для рятування людей та виконання термінових робіт або доставки основних працівників, спеціального оснащення та вантажів на аварійні об'єкти;

на забезпечення (за рахунок суб'єктів господарювання (гірничих підприємств), що обслуговуються ДВГРС) прямим двостороннім телефонним, радіо- та іншими видами зв'язку і приладами для негайного виклику за сигналом

«Тривога» належної кількості підрозділів і гірничорятувальної техніки, передбачених диспозицією виїздів;

надавати пропозиції керівнику робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на об'єктах і територіях суб'єктів господарювання (гірничих підприємств), що обслуговуються ДВГРС щодо залучення на договірних умовах відповідних спеціалістів для консультацій та виконання спеціальних робіт під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

одержувати від підприємств, установ та організацій, органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування інформацію, необхідну для виконання покладених на неї завдань;

3. Професійні гірничорятувальні підрозділи ДВГРС мають право надавати платні послуги, що не суперечать та не перешкоджають їх основній діяльності виключно на добровільних засадах за зверненням заінтересованих юридичних осіб. Перелік платних послуг, які можуть надаватися підрозділами Державної воєнізованої гірничорятувальної служби у вугільній промисловості визначено постановою Кабінету Міністрів України від 12 вересня 2012 року № 849. Умови їх надання, а також порядок використання одержаних за надання цих послуг коштів визначаються законодавством.

4. ДВГРС має право на повне або часткове відшкодування витрат на проведення окремих аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, здійснених професійними гірничорятувальними підрозділами ДВГРС.

5. ДВГРС здійснює постійне та обов'язкове аварійно-рятувального обслуговування суб'єктів господарювання на договірній основі у Порядку здійснення постійного та обов'язкового аварійно-рятувального обслуговування суб'єктів господарювання, галузей та окремих територій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 січня 2017 року № 5.

IV. Склад і структура ДВГРС

1. До складу ДВГРС входять Центральний штаб, воєнізовані гірничорятувальні загони, які є професійними гірничорятувальними підрозділами, підприємство з ремонту і технічного обслуговування аварійно-рятувальних засобів, розроблення та виробництва їх окремих зразків.

2. Розташування професійних гірничорятувальних підрозділів ДВГРС, а також суб'єктів господарювання (гірничих підприємств), що обслуговуються ДВГРС, визначається у дислокації підрозділів ДВГРС, яка затверджується Уповноваженим органом управління за погодженням з Державною службою України з питань праці.

3. Центральний штаб здійснює загальне керівництво підпорядкованими йому воєнізованими гірничорятувальними загонами та підприємством з ремонту і технічного обслуговування аварійно-рятувальних засобів, розроблення та виробництва їх окремих зразків.

4. Воєнізовані гірничорятувальні загони в своєму складі мають структурні підрозділи, які укомплектовані спеціальним оснащенням: гірничорятувальні взводи; оперативно-медичну службу; виробничо-профілактичну службу; спеціалізовані газоаналітичні лабораторії; службу депресійних, газових та теплових зйомок; інженерно-технічні групи, а також інші служби (дільниці, відділи, підрозділи), що забезпечують їх діяльність. У воєнізованих гірничорятувальних загонах можуть бути створені учбові навчально-оперативні центри.

5. Воєнізований гірничорятувальний загін об'єднує два і більше гірничорятувальні взводи, здійснює обслуговування суб'єктів господарювання (гірничих підприємств) згідно з дислокацією підрозділів ДВГРС та забезпечує

весь комплекс аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт незалежно від їх складності.

6. Гірничорятувальний взвод складається з шести або більше гірничорятувальних відділень та керівного складу і є первинним оперативним підрозділом воєнізованого гірничорятувального загону ДВГРС, здатним проводити аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи в повному обсязі.

7. Гірничорятувальне відділення є первинною оперативною одиницею гірничорятувального взводу, здатною виконувати окремі завдання з ліквідації аварії. До його складу входять: командир, 5-6 респіраторників і водій автотранспортних засобів (спеціальних оперативних автомобілів).

8. Кількість керівного складу взводу розраховується, виходячи із забезпечення цілодобового виїзду на ліквідацію наслідків надзвичайної ситуації, але не менше одного командира взводу.

9. Оперативно-медична служба воєнізованого гірничорятувального загону складається з реанімаційно-протишоккових груп та медичного персоналу гірничорятувальних взводів.

10. Кількість реанімаційно-протишоккових груп воєнізованого гірничорятувального загону встановлюється дислокацією підрозділів ДВГРС залежно від територіального розташування взводів та суб'єктів господарювання (гірничих підприємств), що ними обслуговуються, кількість медичного персоналу реанімаційно-протишоккової групи розраховується, виходячи із забезпечення цілодобового виїзду на ліквідацію наслідків надзвичайної ситуації від одного до двох.

11. Кількість медичного персоналу гірничорятувальних взводів встановлюється від одного до шести залежно від наявності в взводі реанімаційно-протишокової групи та повинна забезпечувати цілодобовий виїзд на ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій.

12. Гірничорятувальний загін забезпечує цілодобове чергування реанімаційно-протишових груп з метою виїзду на ліквідацію наслідків надзвичайної ситуації або для надання невідкладної медичної допомоги потерпілим унаслідок нещасних випадків та гострих захворювань.

13. «Учебний навчально-оперативний центр» воєнізованого гірничорятувального загону створюється з метою проведення професійної підготовки рятувальників підрозділів ДВГРС, яка включає попередню підготовку, спеціальну підготовку та підвищення кваліфікації основних працівників ДВГРС, а також навчання посадових осіб суб'єктів господарювання (гірничих підприємств), що обслуговуються ДВГРС, правилам проведення робіт із ліквідації аварій.

«Учебний навчально-оперативний центр» комплектується основними та допоміжними працівниками на постійній основі та навчальними взводами на тимчасовій основі з числа основних працівників підрозділів ДВГРС, які прибули для навчання.

«Учебний навчально-оперативний центр» складається з навчальних відділень, відділень вхідного контролю, навчально-методичного забезпечення, матеріально-технічного забезпечення та інших структурних підрозділів, що забезпечують його діяльність.

Керує діяльністю «Учебного навчально-оперативного центру» заступник командира воєнізованого гірничорятувального загону.

14. Обслуговування складної гірничорятувальної техніки здійснюється окремими гірничорятувальними відділеннями та окремим керівним складом гірничорятувального взводу, які чергують цілодобово.

15. Воєнізований гірничорятувальний загін повинен мати цілодобово готовими до виїзду не менше 3 гірничорятувальних відділень для проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, а також робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

16. Кількість керівного складу служби депресійних, газових та теплових зйомок і працівників спеціалізованих газоаналітичних лабораторій встановлюється відповідно до обсягів планових робіт з урахуванням відволікання на виконання аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт і повинна бути не менше розрахункової, виходячи з цілодобового чергування з метою виїзду на ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій.

17. Кількість керівного складу виробничо-профілактичної служби повинна забезпечувати виконання розрахункової кількості обстежень суб'єктів господарювання (гірничих підприємств), що обслуговуються ДВГРС, відповідно до їх потенційної небезпеки, проведення в повному обсязі навчань та тренувань членів допоміжних гірничорятувальних команд суб'єктів господарювання (гірничих підприємств), що обслуговуються ДВГРС, виконання інших планових робіт, що передбачені відповідними положеннями.

18. Залучення ДВГРС до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на об'єктах, що обслуговуються, здійснюється:

згідно з планами реагування на надзвичайні ситуації (планами ліквідації аварій) суб'єктів господарювання (гірничих підприємств), що обслуговуються ДВГРС;

згідно з планами взаємодії центральних та місцевих органів виконавчої влади у разі виникнення надзвичайних ситуацій на інших об'єктах і територіях;

за окремим рішенням керівництва ДВГРС на підставі звернень місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, на територіях і об'єктах яких склалася надзвичайна ситуація.

19. Центральний штаб та воєнізовані гірничорятувальні загони ДВГРС є юридичними особами, мають самостійні баланси, реєстраційні рахунки в територіальних органах Державної казначейської служби України, рахунки в установах банків, печатки із зображенням Державного Гербу України та своїм найменуванням (в разі наявності).

20. Майно Центрального штабу та воєнізованих гірничорятувальних загонів ДВГРС є державною власністю та закріплюється за ними на праві оперативного управління.

21. Підприємство з ремонту і технічного обслуговування аварійно-рятувальних засобів, розроблення та виробництва їх окремих зразків є юридичною особою, має відокремлене майно, самостійний баланс, рахунки в установах банків, печатку зі своїм найменуванням (в разі наявності). Майно, закріплене за ним, є державною власністю і належить йому на праві господарського відання.

22. Центральний штаб ДВГРС (далі – ЦШ ДВГРС) очолює начальник, що призначається на посаду і звільняється з посади Уповноваженим органом управління в порядку, передбаченому законодавством.

Начальник ЦШ ДВГРС є відповідальним за організацію діяльності структурних одиниць, що входять до складу ДВГРС.

З начальником ЦШ ДВГРС укладається контракт, у якому визначається строк його дії, права, обов'язки і відповідальність сторін, умови матеріального забезпечення і організації праці, умови розірвання контракту, в тому числі дострокового, інші умови найму за погодженням сторін.

Начальник ЦШ ДВГРС підзвітний та підконтрольний Уповноваженому органу управління.

Начальник ЦШ ДВГРС несе персональну відповідальність за організацію дотримання на підприємстві вимог Закону України «Про запобігання корупції».

23. Перший заступник і заступники начальника ЦШ ДВГРС, керівники (командири) воєнізованих гірничорятувальних загонів та керівник підприємства з ремонту і технічного обслуговування аварійно-рятувальних засобів, розроблення та виробництва їх окремих зразків призначаються на посади начальником ЦШ ДВГРС на контрактній основі та звільняються з посад начальником ЦШ ДВГРС. Підставою для призначення на посади та звільнення з посад цієї категорії працівників, а також укладання (розірвання) контракту є письмове погодження Уповноваженого органу управління.

Керівник юридичної служби, головний бухгалтер, керівник уповноваженого підрозділу (особа) з питань запобігання та виявлення корупції ЦШ ДВГРС призначається на посаду і звільняється з посади начальником ЦШ ДВГРС за погодженням з Уповноваженим органом управління.

24. У разі відсутності начальника ЦШ ДВГРС (тимчасова непрацездатність, закордонне відрядження, відпустка тощо) його обов'язки виконує перший заступник (заступник) начальника ЦШ ДВГРС, призначений наказом начальника ЦШ ДВГРС, виключно після письмового погодження з Уповноваженим органом управління.

Начальник ЦШ ДВГРС погоджує з Уповноваженим органом управління строки своєї відпустки.

25. Структура ДВГРС, типові штатні розписи та нормативи чисельності працівників ДВГРС затверджуються Уповноваженим органом управління.

26. Штатні розписи Центрального штабу, воєнізованих гірничорятувальних загонів ДВГРС, підприємства з ремонту і технічного обслуговування аварійно-рятувальних засобів розробляються з урахуванням типових штатних розписів та нормативної чисельності працівників ДВГРС та затверджуються начальником ЦШ ДВГРС за погодженням з Уповноваженим органом управління.

27. Положення про Центральний штаб ДВГРС, положення про воєнізовані гірничорятувальні загони, статут підприємства з ремонту і технічного обслуговування аварійно-рятувальних засобів, розроблення та виробництва їх окремих зразків затверджуються Уповноваженим органом управління.

28. Воєнізовані гірничорятувальні загони та рятувальники ДВГРС підлягають атестації, яку проводить міжвідомча атестаційна комісія у встановленому Порядку атестації аварійно-рятувальних служб і рятувальників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 листопада 2013 року № 828.

29. Працівникам ДВГРС забороняється організовувати страйки або брати в них участь, а також відмовлятися від виїзду для рятування людей та ліквідації аварій.

30. Працівники ДВГРС поділяються на основних та допоміжних.

31. До основних працівників ДВГРС (особовий склад), які безпосередньо забезпечують здійснення екстрених і невідкладних заходів щодо запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та їх наслідків, проведення пошукових і аварійно-рятувальних робіт, які мають право на пенсію за віком на пільгових умовах за Списками № 1 та № 2

виробництв, робіт, професій, посад і показників на підземних роботах, на роботах з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці, зайнятість в яких повний робочий день дає право на пенсію за віком на пільгових умовах, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 року № 461, належать:

- респіраторники;
- набирачі проб у шахтах (рудниках).
- командири відділень;
- командири взводів (їх заступники і помічники);
- командири загонів (їх заступники і помічники).

32. До допоміжних працівників ДВГРС належать працівники, які забезпечують повсякденну діяльність ДВГРС.

33. Основні працівники ДВГРС поділяються на керівних та рядових.

34. Особи керівного складу ДВГРС (начальник ЦШ ДВГРС, його перший заступник та заступники, керівники (командири) воєнізованих гірничорятувальних загонів, їх перші заступники та заступники тощо) повинні відповідати кваліфікаційним вимогам і бути здатним за своїми особистими, діловими та моральними якостями, освітнім професійним рівнем, а також станом здоров'я виконувати свій службовий обов'язок.

35. На посади основних працівників, які пов'язані з роботою в газозахисних апаратах та екстремальних умовах, приймаються кваліфіковані працівники провідних професій, спеціалісти і керівники вугільних підприємств, медичні працівники, які мають фахову підготовку з надання екстреної медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях, придатні за фізичним та психологічним станом до роботи в цих умовах.

36. Попередній та періодичний медичні огляди основних та допоміжних працівників ДВГРС, зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці або таких, де є потреба у професійному доборі здійснюється за рахунок коштів ДВГРС та організовуються керівником ДВГРС (уповноваженою особою) відповідно до вимог Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 21 травня 2007 року № 246, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23 липня 2007 року за № 846/14113 (далі – Порядок) з урахуванням специфічних умов праці.

Основні працівники ДВГРС повинні проходити медичний огляд після проведення аварійно-рятувальних робіт в оперативно-медичній службі ДВГРС.

Працівники, які не пройшли медичного огляду, не допускаються до роботи.

37. Організація та проведення професійної підготовки, підвищення кваліфікації основних працівників ДВГРС здійснюється відповідно до Порядку організації та проведення професійної підготовки, підвищення кваліфікації основних працівників професійних аварійно-рятувальних служб, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02 жовтня 2013 року № 729.

Перепідготовка та підвищення кваліфікації медичних працівників оперативно-медичної служби ДВГРС проводиться відповідно до законодавства у сфері охорони здоров'я.

Професійний відбір працівників з подальшим проведенням первинної професійної підготовки здійснюється з урахуванням специфічних умов праці на підставі переліку медичних протипоказань для допуску до основної діяльності ДВГРС і згідно з оцінками функціонального стану організму людини відповідно до вимог положення про професійний відбір, що затверджується органами, які створюють такі служби або до сфери управління яких вони належать, та Міністерства охорони здоров'я України.

Працівники під час прийняття на роботу і в процесі роботи проходять за рахунок ДВГРС навчання, інструктажі та перевірку знань з питань охорони праці відповідно до законодавства.

38. Порядок проходження служби основними працівниками (особовим складом) ДВГРС, особливості комплектування основного особового складу за професійною придатністю та станом здоров'я, організацію проходження служби у міжаварійний період та під час виникнення надзвичайних ситуацій, трудові відносини, права та обов'язки основного особового складу встановлюються Положенням про проходження служби основним особовим складом ДВГРС, який затверджується Уповноваженим органом управління.

39. ДВГРС забезпечує постійну цілодобову готовність професійних гірничорятувальних підрозділів до негайного виїзду на об'єкти, що обслуговуються, проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. Готовність основних працівників ДВГРС забезпечується організацією праці за графіком чергувань.

40. Тривалість робочого дня та час відпочинку основних працівників ДВГРС у міжаварійний період регулюються відповідно до вимог законодавства про працю.

41. В окремих випадках (проведення аварійно рятувальних робіт та інших невідкладних робіт за межами району, що обслуговується тощо) основні працівники, які перебувають за графіком змінності на відпочинку, можуть залучатися до виконання своїх службових обов'язків у порядку, встановленому Положенням про проходження служби основним особовим складом ДВГРС.

42. На осіб керівного складу ДВГРС поширюються вимоги та обмеження, передбачені Законом України «Про запобігання корупції».

V. Права та обов'язки рятувальників ДВГРС

1. Рятувальники ДВГРС зобов'язані:

бути ініціативними, самовідданими та наполегливими під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;

активно проводити аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи, вживати всіх необхідних заходів для рятування людей, надавати їм домедичну та іншу допомогу, не допускати невиправданих ризиків;

виконувати вимоги статуту ДВГРС з організації і ведення гірничорятувальних робіт, положень, правил тощо з питань проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, дотримуватися технології проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;

проходити періодичну підготовку з питань надання домедичної допомоги постраждалим внаслідок надзвичайних ситуацій;

бути готовими до проведення робіт, пов'язаних з рятуванням потерпілих людей та ліквідацією наслідків надзвичайних ситуацій, удосконалювати свої професійні здібності, постійно підтримувати свій фізичний і психологічний стан на належному рівні;

утримувати в належному стані надані їм засоби індивідуального та колективного захисту та засоби для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

зберігати в таємниці державну, службову та конфіденційну інформацію, що стала їм відомою у зв'язку з виконанням службових обов'язків.

Основні працівники при виконанні службових обов'язків зобов'язані носити формений одяг, яким вони забезпечуються за рахунок коштів, передбачених на утримання ДВГРС, відповідно до статті 111 Кодексу цивільного захисту України.

Для проведення робіт, виконання яких є основною діяльністю ДВГРС, основні працівники забезпечуються спеціальним одягом, спорядженням і засобами індивідуального захисту.

2. Рятувальники ДВГРС мають право на:

отримання безоплатної медичної допомоги від працівників оперативно-медичної служби ДВГРС, медичних працівників служби медицини катастроф та у відповідних закладах охорони здоров'я, віднесених до складу служби медицини катастроф;

безоплатне проходження медико-психологічної реабілітації у закладах охорони здоров'я та реабілітаційних центрах у порядку, встановленому Кодексом цивільного захисту України;

вдосконалення своїх теоретичних знань та професійної майстерності в робочий час у встановленому порядку.

3. Під час проведення робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій рятувальники ДВГРС мають право на:

повну та достовірну інформацію, у тому числі про об'єкти і території суб'єктів господарювання, що обслуговуються (гірничі підприємства), на яких проводяться аварійно-рятувальні роботи та інші невідкладні роботи, необхідну для виконання ними своїх службових обов'язків;

безперешкодний допуск на об'єкти і території суб'єктів господарювання, що обслуговуються (гірничі підприємства), що постраждали внаслідок надзвичайних ситуацій;

екіпіровку та оснащення згідно з технологією проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;

безоплатне харчування.

4. Інші обов'язки рятувальників визначаються відповідними статутами, посадовими інструкціями (обов'язками) та контрактами, які укладаються з ними під час їх прийому на роботу.

5. Не допускається покладання на рятувальників ДВГРС обов'язків, не пов'язаних з виконанням аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

6. За неналежне виконання покладених обов'язків рятувальники несуть відповідальність відповідно до закону.

VI. Забезпечення діяльності ДВГРС

1. Матеріально-технічне та фінансове забезпечення діяльності ДВГРС здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів суб'єктів господарювання (гірничих підприємств), у тому числі від надання додаткових платних послуг, а також добровільних пожертвувань юридичних і фізичних осіб, інших не заборонених законодавством джерел.

2. Центральний штаб та воєнізовані гірничорятувальні загони мають право здійснювати фінансування поточних, капітальних ремонтів будівель, споруд та інженерних мереж, що перебувають на балансі підрозділів ДВГРС, з метою додержання їх надійної та безпечної експлуатації, ефективного використання та збереження державного майна, а також реконструкції, будівництва нових об'єктів для підтримання та розвитку матеріальної бази ДВГРС, для підтримання готовності, мобільності та технічного переоснащення з урахуванням впровадження нових технологій, прогресивних засобів ведення гірничорятувальних робіт.

3. Витрати на проведення окремих аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, здійснені підрозділами ДВГРС, можуть бути повністю або частково відшкодовані відповідно до закону.

4. Оплата праці працівників ДВГРС здійснюється в порядку, визначеному законодавством.

5. Страхування рятувальників ДВГРС здійснюється відповідно до чинного законодавства.

6. Розслідування та облік нещасних випадків, що сталися з працівниками ДВГРС здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства.

7. Працівникам ДВГРС гарантуються пільги, компенсації, правові та соціальні гарантії у межах, визначених чинним законодавством.

8. Пенсійне забезпечення працівників ДВГРС здійснюється відповідно до чинного законодавства.

9. ДВГРС сприяє вирішенню соціальних питань працівників ДВГРС за рахунок коштів від надання платних послуг, а також інших джерел (крім бюджетних коштів), не заборонених законом.

10. ДВГРС здійснює оперативний та бухгалтерський облік, веде звітність згідно з вимогами чинного законодавства.

11. ДВГРС для виконання покладених на неї завдань та функцій забезпечується апаратурою, устаткуванням, штатним запасом матеріалів і автотранспортом за нормами відповідно до Переліку мінімального матеріально-технічного оснащення ДВГРС, який затверджується наказом Уповноваженого органу управління.

VII. Створення підрозділів ДВГРС та припинення діяльності

1. Створення підрозділів як юридичної особи ДВГРС здійснюється за рішенням Уповноваженого органу управління.

2. Припинення діяльності юридичних осіб ДВГРС (злиття, приєднання, поділ, перетворення) здійснюється шляхом передання всього свого майна, прав та обов'язків іншим юридичним особам – правонаступникам або внаслідок

ліквідації за рішенням Уповноваженого органу управління або суду згідно з чинним законодавством.

**VIII. Відповідальність за порушення законодавства під час
обслуговування гірничих підприємств, виконання аварійно-рятувальних та
інших невідкладних робіт, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій
та готовності до дій за призначенням підрозділів ДВГРС**

1. За порушення законів та інших нормативно-правових актів з питань охорони праці, гірничого законодавства, законодавства у сфері цивільного захисту, а також за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень працівники ДВГРС притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку.

2. Дисциплінарна відповідальність працівників спеціальних (воєнізованих) аварійно-рятувальних служб визначається Статутом про дисципліну працівників спеціальних (воєнізованих) аварійно-рятувальних служб, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2000 року № 1540 (із змінами).

**Начальник відділу промислової безпеки,
протиаварійного та протипожежного захисту
Управління охорони праці, промислової безпеки
та цивільного захисту**

Михайло МЕЩЕРЯКОВ